

TE-palvelut 2024

Kuntaliiton infotilaisuus

Kotoutumiskoulutus

Maanantaina 13.5.2024 klo 13–14.30

Ohjelma

Kotoutumiskoulutus on keskeinen kotoutumisen alkuvaiheen palvelu,
Laura Ruuskanen, Työ- ja elinkeinoministeriö

Kotoutumiskoulutus - eri tapoja toteuttaa, **Tarja Krakau**, Kuntaliitto

Omaehtoinen koulutus koulutusjärjestelmässä, **Annika Bussman**, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kuntacase, **Satu Soutolahti**, Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue

TE-palvelut 2024

Kotoutumiskoulutus on keskeinen kotoutumisen alkuvaiheen palvelu

TE24-infotilaisuus: kotoutumiskoulutus 13.5.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tässä esityksessä

Kotoutumiskoulutus

1. Kotoutumislain näkökulmasta
2. Opetussuunnitelman perusteiden näkökulmasta
3. Kotoutumiskoulutus työvoimakoulutuksena
4. Kokemuksia ja havaintoja työvoimakoulutuksena toteutetusta kotoutumiskoulutuksesta
5. Hankintojen näkökulmasta

Kotoutumiskoulutus kotoutumislaissa sekä opetussuunnitelman perusteet

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Laki kotoutumisen edistämisestä

- Nykyinen laki 1386/2010 kumotaan samannimisellä lailla (681/2023), joka tulee voimaan 1.1.2025. Toimintaympäristö muuttumassa; TE-palvelu-uudistus tulee voimaan samaan aikaan.
- Uudessa laissa kunnan kotoutumishjelma on kunnan järjestämä maahanmuuttajan maahanmuuton alkuvaiheen palvelukokonaisuus, jonka tulee sisältää vähintään
 - osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
 - kotoutumissuunnitelma
 - monikielinen yhteiskuntaorientaatio
 - **kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättöttestaus**
 - muuta koulutusta ja palveluita (mm. luku- ja kirjoitustaitoa edistävät koulutukset)
 - ohjausta ja neuvontaa

Kenelle kotoutumiskoulutusta tarjotaan?

- 26 §: ”Kotoutumiskoulutuksena kotoutuja-asiakkaalle, joka ei ole oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitettu oppivelvollinen, järjestetään - - ”

➡ Kotoutuja-asiakkaan määritelmä: ”maahanmuuttaja, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma”

- Kotoutumissuunnitelma (tai monialainen) laaditaan 14 §:n 1 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa tarkoitettulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarvitsevan kotoutumissuunnitelmaa.

Kenelle kotoutumiskoulutusta tarjotaan?

- 14 § 1 mom ja 15 § 1 mom mukaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (tai monialainen) tehdään: ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröinnistä on kulunut max 3 vuotta ja henkilö on
 - työtön työnhakija
 - toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saava
 - kv-suojelun piiriin kuuluva
 - kotihoidon tukea saava
 - ihmiskaupan uhri
 - asiakas pyytää itse palvelutarpeen arviointia tai hänestä tehdään 9§ tarkoitettu yhteydenotto ja asiakkaan arvioidaan tarvitsevan palvelutarpeen arviointia
 - kotoutumislain 2 § 6 mom. tarkoitettu lapsi tai nuori

Nykyisen lain mukaan alkukartoitus (ja yleensä myös kotoutumissuunnitelma) laaditaan työttömille työnhakijoille ja toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saaville; myös muille voidaan laatia, jos asiakas pyytää.

➔ Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan henkilön yksilölliset tavoitteet ja palvelut, jotka tukevat tavoitteisiin pääsyä; monien kohdalla tällainen palvelu on kotoutumiskoulutus.

- Työvoimakoulutuksena järjestettyyn kotoutumiskoulutukseen on joskus valittu myös ns. kotoutumisajan ylittäneitä maahanmuuttajia, jos ryhmissä on ollut vapaita paikkoja. Kotoutuja-asiakkaat kuitenkin etusijalla valittaessa opiskelijoita.

26 § Kotoutumiskoulutuksen sisältö

Kotoutumiskoulutuksena kotoutuja-asiakkaalle, joka ei ole oppivelvollisuuslaissa ([1214/2020](#)) tarkoitettu oppivelvollinen, järjestetään hänen kotoutumisen tavoitteisiinsa, osaamiseensa ja kotoutumisen palvelutarpeeseensa perustuen:

- 1) suomen tai ruotsin kielen opetusta;
- 2) ammatillisten tai muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, uraohjausta tai ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille;
- 3) muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia.

Kotoutumiskoulutuksen on sisällettävä myös työssäoppimisjakso taikka työ- ja toimintakykyä tukevaa toimintaa. Lisäksi sen on sisällettävä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on oltava, että kotoutuja-asiakas saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon. Kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättöttestaus.

Opetushallitus määrää aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sekä suomen ja ruotsin kielitaidon päättötestauksen toteuttamisesta. Opetussuunnitelman perusteissa määrätään koulutuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan osaamisen arvioinnista sekä henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan ja todistukseen merkittävistä tiedoista. Koulutuspalvelun tuottajan on laadittava perusteiden pohjalta suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta. Koulutuspalvelun tuottaja voi poiketa opetussuunnitelman perusteista perustellusta syystä.

Edellä 1–4 momentissa säädetystä poiketen kotoutumiskoulutuksena voidaan toteuttaa asiakkaan tarpeen mukaisesti:

- 1) luku- ja kirjoitustaitokoulutusta, jota annetaan Opetushallituksen vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksen mukaisesti; tai
- 2) aikuisten perusopetusta, jota annetaan Opetushallituksen aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Kotoutumiskoulutuksen sisältö Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan

- Noin vuoden mittainen koulutus; toteutetaan yleensä modulaarisena
- Erilaisia malleja, esim. eri nopeuksilla eteneviä opetusryhmiä
- Laajuus 80 opintopistettä
- Suomen/ruotsin tavoitetaso B1.1
- Koulutus voi sisältää latinalaisen kirjaimiston osaamista vahvistavia opintoja, mutta ei varsinaista luku- ja kirjoitustaidon opetusta
- Yksi päätavoitteista on laatia opiskelijoille jatkosuunnitelma ja ohjata eteenpäin
- [Opsin perusteet saatavilla eri kielillä](#)

KUVIO 1. KOTOUTUMISKOULUTUKSEN LAAJUUS JA OSA-ALUEET

Kotoutumiskoulutuksen päättötesti

- 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaan kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättötestaus.
- Opetushallitus määrää kotoutumiskoulutuksen suomen ja ruotsin kielitaidon päättötestauksen toteuttamisesta.
- Opetussuunnitelman perusteisiin tehdään vuoden 2024 aikana muutos, jolla määrätään päättötestin toteuttamisesta.
- Päättötestaus koskee vain koulutuksia, joissa noudatetaan kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita (ei siis koske kaikkia koulutuksia, joihin kotoutujia osallistuu)
- Lisätietoa päättötestistä [Oph:n sivuilla](#).
- Testijärjestelmän toiminnallisuuksista järjestetään [demotilaisuus 20.5.2024 klo 10-11.30](#).

Kotoutumiskoulutus työvoimakoulutuksena

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen 2025->

- Kotoutumiskoulutus on osa kunnan kotoutumisohjelmaa.
- Kunta vastaa siitä, että kunnassa on tarjolla kotoutumiskoulutusta kunnassa asuvien kotoutuja-asiakkaiden tarvetta vastaavasti. Kunnan on ohjattava kotoutuja-asiakas, joka ei ole oppivelvollinen, osallistumaan kunnan tai muun tahon toteuttamaan kotoutumiskoulutukseen.
- **Työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutuja-asiakkaan kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena**, josta säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa. Kotoutumiskoulutus **voidaan toteuttaa myös omaehtoisena opiskeluna**.
- Järjestämisvastuu itsessään ei määritä sitä, *miten* palvelut pitää tuottaa. **Järjestämisvastuussa oleva taho päättää palveluiden tuottamistavasta**; huomioitava kuitenkin kilpailuneutraliteetti ja kuntalain säännökset kunnan toiminnasta kilpailuilla markkinoilla. Hankkiessaan työvoimakoulutusta tai muuta palvelua palveluntuottajilta, kunnan tulisi noudattaa julkisista hankinnoista annettua lakia. (HE207/2022 julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestäminen)

Mitä on työvoimakoulutus?

- Työvoimakoulutuksesta säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023), joka tulee voimaan 1.1.2025 ja korvaa lain julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (JTYPL).
- 61 §: Työvoimaviranomainen järjestää työvoimakoulutuksena:
 - 1) ammatillista osaamista ja valmiuksia lisäävää koulutusta;
 - 2) yrittäjävalmiuksia lisäävää koulutusta;
 - 3) kotoutumisen edistämistä annetun lain 26 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta, **lukuun ottamatta luku- ja kirjoitustaidon opetusta**
- 63 §: Työvoimakoulutukseen opiskelijaksi voidaan valita henkilöasiakas:
 - 1) jonka oppivelvollisuus on päättynyt;
 - 2) **jolla on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve**; ja
 - 3) joka on soveltuva koulutukseen sekä tehtäviin, joihin koulutus antaa valmiuksia.
- Työvoimakoulutuksessa olennaista on **työelämälähtöisyys ja työllistymisen tavoite**.

Työvoimakoulutuksessa huomioitavaa

- **Opiskelijoiden valitsemisesta työvoimakoulutukseen päättää koulutuksen järjestävä työvoimaviranomainen.** Työvoimaviranomaisen tukena voi toimia valintaryhmä, johon voi kuulua kouluttajan edustaja ja muita asiantuntijoita (laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 63 §)
 - Käytännössä työvoimakoulutuksena järjestetyt kotoutumiskoulutukset eivät yleensä ole olleet avoimessa haussa, vaan prosessi on perinteisesti toteutettu TE-toimiston/työllisyyden kuntakokeilun toimesta siten, että asiakas on laitettu kielitaidon lähtötasoarvioinnin mukaiseen oikeaan kotoutumiskoulutuksen jonoon Koulutusportti-järjestelmässä, koulutukseen osallistumisesta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa ja asiakkaalle on lähetetty velvoittava kutsu työvoimakoulutukseen, kun paikka hänelle sopivasta koulutusryhmästä on tarjolla.
- Jos opiskelija ei etene opinnoissaan koulutuksen toteutussuunnitelman mukaisesti tai hän on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi koulutuspäivää, **opiskelijavalinnasta päättänyt työvoimaviranomainen tekee päätöksen koulutuksen keskeyttämisestä.** Koulutuspalvelun tuottajan täytyy ilmoittaa keskeyttämisperusteiden täyttymisestä työvoimaviranomaiselle. (laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 65 §)

Työvoimakoulutuksen järjestämisessä huomioitavaa

- Työvoimakoulutukseen sovelletaan joiltakin osin myös ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) säädöksiä; esimerkiksi kurinpitoon liittyvät asiat.
- Työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen ei ole olemassa järjestämislupia kuten ammatillisen työvoimakoulutuksen järjestämiseen.
- Järjestämislupien sijaan työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen laatu ja asianmukaisuus on varmistettu sillä, että ELY-keskusten tekemissä kotoutumiskoulutuksen kilpailutuksissa ja sopimusehdoissa on määritelty vaadittavat asiat, mm.
 - koulutuksen laajuus ja sisältö, annettavan opetuksen määrä
 - kohderyhmän huomioiminen ja tavoitteet
 - kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden noudattaminen
 - opettajien ja muun henkilöstön pätevyysvaatimukset sekä tilojen ja teknisten laitteiden vaatimukset
 - vaatimukset koskien yhteydenpitoa TE-toimistoon/työllisyyden kuntakokeiluun ja ELY-keskukseen
 - tietoturva ja tietosuoja
 - raportointi ja seuranta
 - ELY-keskuksen ja TE-toimiston tekemä sopimuksen toteutumisen valvonta
 - laskutus
- **Jatkossa kunnan (työvoimaviranomaisen) tulee huolehtia työvoimakoulutuksena toteutetun kotoutumiskoulutuksen toteutuksen asianmukaisuudesta ja laadusta joko samaan tapaan kuin ELY-keskukset ovat tehneet tai jollain muulla mekanismilla.**

Työvoimakoulutuksena järjestettävä kotoutumiskoulutus opiskelijan kannalta

- Työvoimakoulutukseen osallistumisen ajalta opiskelijan on mahdollista saada **työttömyysetuutta ja kulukorvausta**. Kulukorvausta ei makseta koulutuksen lomajaksoilta. (B-luvalla olevilla ei oikeutta työmarkkinatukeen.)
- Opiskelijalla on oikeus saada koulutuksen toteutussuunnitelman mukaista opetusta ja ohjausta sekä oikeus suorittaa opintoja koulutuksen keston ajan. **Opiskelijan tulee osallistua säännöllisesti opetukseen ja edetä opinnoissaan koulutuksen toteutussuunnitelman mukaisesti** (laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 64 §).
- Yli kuukauden kestävässä työvoimakoulutuksessa olevan **työnhakuvelvollisuus** alkaa kuukautta ennen työvoimakoulutukseen päättymistä järjestettävästä työnhakukeskustelusta.
- Työvoimakoulutus kuten muutkin henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia.
- ELY-keskusten kotoutumiskoulutushankinnoissa on hankittu asiakkaille myös mm. erilaisia lupakortteja, YKI-testejä sekä korvattu tutkinnon tunnustamiskuluja henkilön pyrkiessä säänneltyyn ammattiin.
- Kotoutumissuunnitelman kesto on yksilöllinen. Pääsääntöisesti kesto on kuitenkin enintään kaksi vuotta. Keston jatkamisen edellytyksistä säädetään kotoutumislaisissa.
 - > **Henkilölle sopivaa koulutusta tulisi olla tarjolla oikea-aikaisesti.**
(Kunnan näkökulmasta olennaista on myös kunnan rahoitusvastuu kuntalaisten työttömyysetuuksista, mikä laajenee TE-palvelu-uudistuksessa.)

Työvoimakoulutuksena toteutetun kotoutumiskoulutuksen rahoitus 2025

- Työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen arvioitu kustannus rahoitetaan kunnille pääosin peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän vieraskielisyyskriteerin perusteella. Kansainvälistä suojelua saavien ja heihin rinnastettavien henkilöiden kotoutumiskoulutuksen rahoitus jyvitetään osaksi kunnalle maksettavaa laskennallista korvausta.
- Huomioitava, että valtionosuusrahoitus ja kunnalle maksettava laskennallinen korvaus ovat yleiskatteellista (ei ”korvamerkittyä”) ja laskennallista. Kuntien itsehallintoon kuuluu määrärahan kohdentamisesta päättäminen.

Työvoimakoulutuksena toteutettu kotoutumiskoulutus lukuina

- Vuonna 2023 käyttö 67,4 miljoonaa €. (2022 käyttö 47,8 miljoonaa €)
 - Vertailun vuoksi: vuonna 2023 työvoimakoulutusten maksatus n. 118 miljoonaa €, valmennusten n. 31 miljoonaa €. Kotoutumiskoulutuksen osuus kaikesta työvoimakoulutuksesta siis n. 57 % v. 2023.
- Opiskelijamäärät 2023: 16 200 opiskelijaa (eri henkilöä) osallistui
- Työvoimakoulutuksena toteutetun kotoutumiskoulutuksen järjestäjiä (palveluntuottajia) on tällä hetkellä valtakunnallisesti hieman yli 30
 - suurin osa on kuntien tai kuntayhtymien omistamien ammatillisten oppilaitosten yhteydessä toimivia oy:itä
 - lisäksi on yksityisiä palveluntuottajia, jotka toimivat usein laajalla maantieteellisellä alueella
 - muutamia muita yksittäisiä organisaatiomuotoja (esim. settlementti)
- Keskimääräinen laskennallinen opiskelijatyöpäivän hinta v. 2023: 34,10€/opiskelijatyöpäivä.
 - Huomioitava, että hinnat vaihtelevat riippuen hankinnasta ja maantieteellisestä alueesta; [lisätietoa hinnoista \(s. 57\)](#).

Miten kotoutumiskoulutuksia on toteutettu

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotoutumiskoulutuksen erilaisia toteutuksia

- ELY-keskukset ovat hankkineet erilaisia kotoutumiskoulutuksia erilaisten asiakkaiden tarpeisiin, mm.
 - akateemisiin ammatteihin tähtääville
 - nopeasti eteneville
 - ammatillisiin opintoihin tähtääville
 - hitaammin eteneville opiskelijoille, kuten luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen käyneille
 - ruotsiksi kotoutuville ruotsinkielisiä kotoutumiskoulutuksia
- ELY-keskukset ovat tehneet myös yhteisiä (ylialueellisia) hankintoja, joiden avulla on voitu vastata pienempienkin asiakasmäärien spesifeihin koulutustarpeisiin
 - Jatkossakin työvoimaviranomaisten kannattaa tehdä yhteistyötä keskenään kotoutumiskoulutuksen järjestämisessä.
- ELY-keskusten ja koulutuksenjärjestäjien kokemuksia ja oppeja useiden vuosien ajalta on koottu julkaisuun [Kotoutumiskoulutuksen laadukkaan toteutuksen elementtejä](#) (2022)

Kotoutumiskoulutuksen toteutuksessa huomioitavaa

- Työvoimakoulutuksena toteutettuja kotoutumiskoulutuksia on perinteisesti alkanut ympäri vuoden ja esim. ilman pitkää kesä- tai muuta lomataukoa. Tämä on huomioitava koulutuksen suunnittelussa ja mm. opettajaresursoinnissa.
- Kotoutumiskoulutuksen toteuttamisessa on vaadittu hankinnasta ja kohderyhmästä riippuen hieman eri resursseja, mutta yleensä toteutuksessa on mukana ainakin
 - suomen/ruotsin kielen opettajat
 - yhteiskunta- ja työelämäopettajat
 - opinto-ohjaaja
 - koulunkäyntiavustaja
 - (psykologi, sosiaaliohjaaja, sairaanhoitaja)
- Olennaista on koulutuksenjärjestäjän ohjausosaaminen sekä kontaktit paikallisiin ja alueellisiin työnantajiin.
- Kotoutumiskoulutuksen suhde muihin kotoutumisen alkuvaiheen koulutusmuotoihin (aikuisten perusopetus, vapaan sivistystyön luku- ja kirjoitustaidon koulutukset, TUVA, korkeakouluopintoihin valmentavat koulutukset, erilaiset suomen/ruotsin kurssit) -> **suunniteltava paikallisesti ja alueellisesti järkevä alkuvaiheen koulutustarjonta välttämällä päällekkäisyyksiä ja katveita tarjonnassa**

Kotoutumiskoulutuksen hankinnasta

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotoutumiskoulutuksen hankinnasta

- Työvoimapalvelujen hankinnassa CPV-koodisuositukset kuuluvat ns. sosiaali- ja terveystalain hankintoihin sekä muihin palveluhankintoihin eli ovat hankintalain liitteen E mukaisia.
- Hankinnat olleet pääosin kynnysarvon ylittäviä -> hankintalain mukainen kilpailutus.
- Hankinnoissa on painotettu laatua ja hintaa erilaisin painotuksin; tähän vaikuttaa keskeisesti myös se, miten hankinnan vähimmäisvaatimukset on asetettu. Yleensä laatuksymyksiä on ollut liittyen mm. toteutussuunnitelmaan, erilaisten kohderyhmien huomioimiseen ja opettajien pätevyyteen, joka ylittää vähimmäisvaatimuksissa määritellyn tason.
- Hankintoja tehty eri tavoin, ”perinteisten” tapojen lisäksi esim.
 - tulosperusteisesti (lisätietoa tulosperusteisista työvoimapalveluhankinnoista mm. [LAAVA](#) ja [JALAVA](#)-hankkeista)
 - neuvottelumenettelyä ja markkinavuoropuhelua hyödyntäen (palveluntuottajien ideoiden huomioiminen)
 - käänteisellä kilpailutuksella
- ELY-keskusten työn tueksi on laadittu myös julkaisu [Suosituksia kotoutumiskoulutuksen hankintoihin](#) (2022); myös tulevat työvoimaviranomaiset voivat halutessaan hyödyntää näitä suosituksia.
- TE24-perehdytyksen tukiohjelman osana on julkaistu verkkokoulutus ”[TE24 työvoimapalveluhankinnat](#)” ([käyttöoikeuden hakeminen verkko-oppimisympäristöön](#))

Kiitos!

laura.ruuskanen@gov.fi

TE-palvelut 2024

Kotoutumiskoulutus - eri tapoja toteuttaa

13.5.2024

Tarja Krakau

Kunnan TE- ja kotoutumistehtävät

Työvoimaviranomainen järjestää

Järjestämislain mukaiset
lakisääteiset tehtävät

- Julkista valtaa pääosin sisältävät
- Virkasuhteessa tehtävää

Kunta järjestää vapaaehtoisesti

Kunnan yleisen toimialan puitteissa
hoidetut tehtävät

- Ei lakisääteistä → ei julkista valtaa →
ei virkasuhdetta edellyttävää
toimintaa

Työvoimaviranomainen järjestää

Kotoutumislain mukaiset
lakisääteiset tehtävät – työttömäksi
työnhakijaksi rekisteröityneet

- Julkista valtaa pääosin sisältävät
- Virkasuhteessa tehtävää

Kunta järjestää

Kotoutumislain mukaiset
lakisääteiset tehtävät – työvoiman
ulkopuoliset

- Julkista valtaa pääosin sisältävät
- Virkasuhteessa tehtävää

Kuntien yhteistyö Kotolaissa

Lakisääteistä

- Kotolain mukaan kotoutujan palvelut järjestää **kunta**
- Työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutujan palvelut järjestää **työvoimaviranomainen**

- *8 § Kuntien yhteistyö*

- Mitä tässä laissa säädetään kunnan tehtävistä, **voidaan** toteuttaa myös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetun työvoimaviranomaisen toimesta, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Työvoimaviranomainen voi huolehtia paitsi työttömistä maahanmuuttajista myös työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistämisestä, **jos kunnat näin sopivat**

Vapaaehtoista yhteistyötä

Vaihtoehtoisia tapoja tuottaa kotoutumiskoulutuksia

Ostopalveluhankinnat

- Kilpailutus
- Hankintalain mukaiset yhteishankinnat

Omana työnä tekeminen

- Oma organisaatio/yksikkö
- Liikelaitos

Yhteistyö kuntien kesken

- Yhteinen toimielin
- Kuntayhtymä
- Sopimusyhteistyö hankinnoista

Sidosyksikön hyödyntäminen

- Kunnan oma osakeyhtiö (in house – yhtiö)
- Kuntien yhteinen Oy, Kuntayhtymä, ry

Kunta/ Vastuukunta päättää itse tarkoituksenmukaisimman tuottamistavan - Harkinta, onko järkevää tuottaa palvelu itse vai hankkia se kilpailuttamalla

Hankintalaki mahdollistaa erilaiset yhteistoimintamuodot

- Yhteishankintayksiköiden hyödyntäminen
 - Puitejärjestelyt
 - Dynaamiset hankintajärjestelyt (DPS)
- Hankintayksiköt voivat sopia yksittäisen hankinnan toteuttamisesta yhdessä.
 - Hankintayhteistyö muiden kuntien ja/tai työllisyysalueiden kanssa
 - Ylialueelliset hankinnat
 - Valtakunnalliset hankinnat
- Pidempikestoista yhteistyötä sopimus pohjaisesti

Kynnysarvot 2024

Hankinnan laji	Kansallinen kynnysarvo - Kevyemmät menettelyt	EU-kynnysarvo - EU-hankintamenettelyt
Tavarat ja palvelut Suunnittelukilpailut	60 000 €	221 000 € (mm. kunnat) 143 000 € (keskushallinto- viranomaiset)
Rakennusurakat	150 000 €	5 538 000 €
Sote –palvelut (Liite E kohdat 1-4))	400 000 €	(EU 750 000 €)
Muut erityiset palvelut (mm. ateria- ja ruokapalvelut) (Liite E kohdat 5-15)	300 000 €	(EU 750 000 €)
Käyttöoikeussopimukset (urakat ja palvelut)	500 000 €	(EU 5 538 000 €)

Taulukko 1. Työvoimapaalvelujen hankinnassa käytettävät CPV-koodisuositukset ja kynnyсарvot.

CPV-koodi	Palvelut	Kynnyсарvo
80400000-8 Aikuiskoulutuspalvelut ja muut koulutuspalvelut	Työvoimakoulutus Yrittäjävalmennus Osaamis- ja ammattitaitokartoitukset Kielitaidon kartoitus	400 000 € (Hankintalain Liite E, kohta 2)
79611000-0 Työnhakupalvelut	Työnhakuvalmennus Työhönvalmennus Uravalmennus	400 000 € (Hankintalain Liite E, kohta 1)
85120000-6 Lääkäripalvelut ja niihin liittyvät palvelut	Työkyvyn arviointi	400 000 € (Hankintalain Liite E, kohta 1)
98000000-3 Muut yhteisöön liittyvät, yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut	Starttirahalausunto	300 000 € (Hankintalain Liite E, kohta 5)

Kynnysarvot alittavat hankinnat

- Pienhankinnat eli hankintalain kynnysarvot alittavat hankinnat (esim. <400 000 € liitteen E palvelu)
 - kilpailuttamiseen ei sovelleta hankintalain yksityiskohtaisia säännöksiä
- Sovellettavaksi tulevat hankintojen yleiset periaatteet
 - tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu
 - avoimuusperiaate
 - suhteellisuusperiaate
- Kynnysarvot alittavissa hankinnoissa noudatetaan hankintayksikön omia hankintaohjeita

**Mitä sidosyksikkö-
hankinnoilla
tarkoitetaan?**

Sidosyksikköhankintojen edellytykset

- Hankintalakia ei sovelleta hankintoihin, joita tehdään hankintayksikön sidosyksiköltä
 - Kysymys on poikkeuksesta pääsääntöön, jonka mukaan hankinta tulee kilpailuttaa aina, kun sitä ollaan tekemässä hankintayksiköstä erilliseltä oikeushenkilöltä (esim. toinen kunta, Oy)
- Edellytykset
 - Hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön nähden
 - yksityiset osakkuudet ”saastuttavat” sidosyksikön
 - Pääosa toiminnasta pitää suuntautua määräysvaltaa käyttäviin hankintayksiköihin
 - Ulkopuolisille myynti rajattu 5 % liikevaihdosta / 500 000 €

JHL 15 §

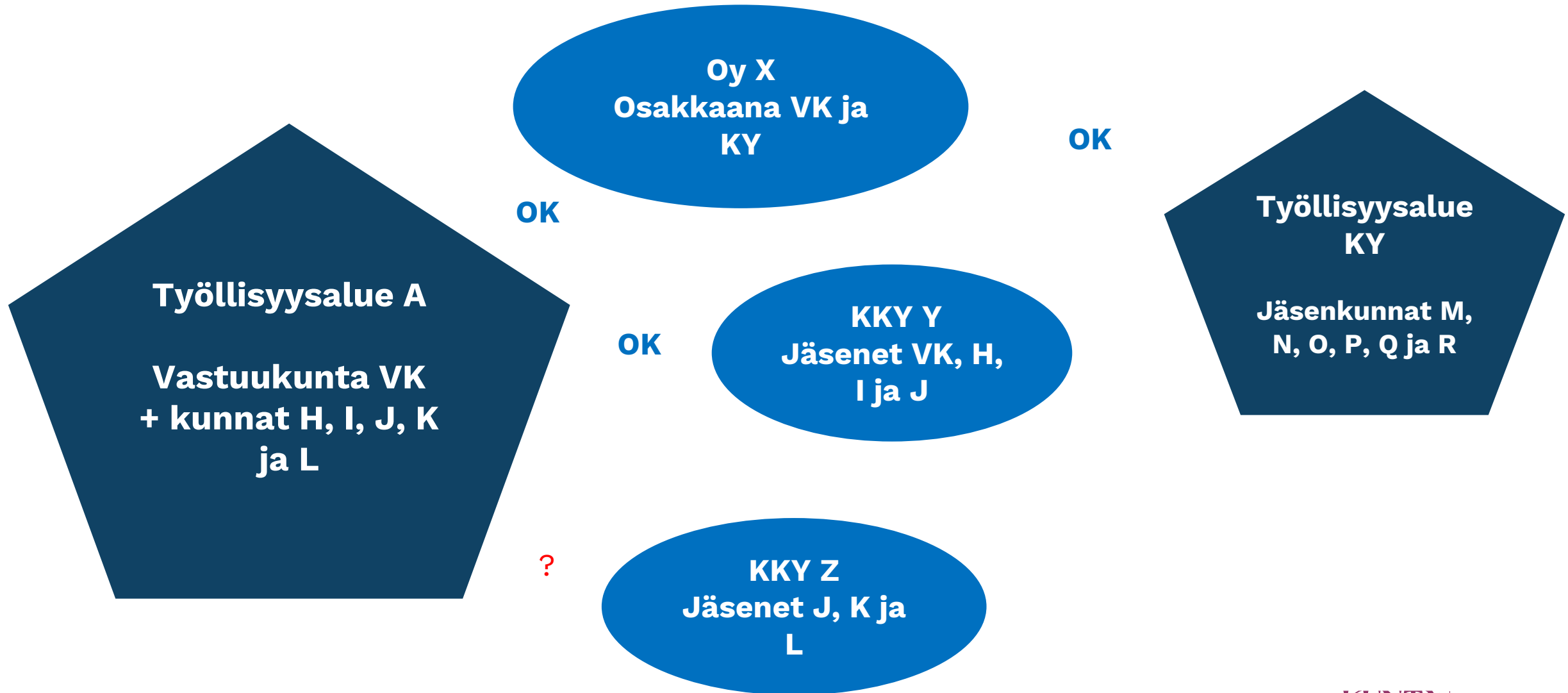
Vastuukunnan mahdollisuudet hyödyntää sidosyksikköä

- Jos työvoimapalvelut järjestää kunta yksin tai kuntayhtymä jäsenkuntiensa puolesta, on kunnan/kuntayhtymän käytettävä määräysvaltaa sidosyksikköön, jolta se haluaa ostaa palveluja
- Jos työllisyysalueen toiminta perustuu kuntalain 51 §:n mukaiseen vastuukuntamalliin, jossa yksi kunta hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta, tulee vähintään vastuukunnan käyttää määräysvaltaa sidosyksikköön, jolta palvelut halutaan hankkia.
- Korkein hallinto-oikeus on katsonut vuosikirjapäätöksessään **KHO:2020:146**, että vastuukuntaa oli pidettävä toimivallan siirron jälkeisten hankintojen yhteydessä hankintayksikkönä myös siltä osin kuin palveluja oli hankittu yhteistoimintasopimusten osapuolina olevien muiden kuntien tarpeisiin ja vastuukunta oli voinut tehdä hankintoja sidosyksiköltään
 - Kaikkien kuntien ei siis tarvitse olla omistajia sidosyksikössä, vaan riittää, että vastuukunta käyttää määräysvaltaa sidosyksikköön, jos vastuukunta myös toimii hankintayksikkönä työllisyysalueella

Voiko hankintoja tehdä alueen muun kuin vastuukunnan sidosyksiköltä?

- Lähtökohtaisesti vastuukunnan on käytettävä määräysvaltaa, jos se hankkii palveluita. Se voi hankkia palveluita alueen muillekin kunnille.
 - Määräysvalta voi oikeuskäytännön mukaan olla myös välillistä, eli määräysvaltaa voi käyttää hankintayksikön puolesta myös toinen oikeushenkilö.
 - Välillistä määräysvaltaa käyttävän tulee kuitenkin olla samalla tavoin hankintayksikön määräysvallassa kuin sidosyksikön. Työllisyysalueen vastuukunnan ja alueen muun kunnan välillä tällaista määräysvaltasuhdetta ei tyypillisesti ole
- Jos työllisyysalueella jokin muu alueen kunta hoitaa tiettyä tehtävää sopimuksen perusteella ja ko. kunta on kyseisiin tehtäviin liittyvien hankintojen osalta hankintayksikkö, voinee hankinnan tehdä kyseisen hankintayksikön sidosyksiköltä

Sidosyksikköhankintojen mahdollisuudet

Lisätietoja

- Sidosyksikkökysymyksiä pohdittu TE-palvelut 2024 –toimeenpanon Hankinnat-työryhmässä
- Hankinnat-työryhmä antoi 27.11.2023 toimintasuosituksen, jonka liitteessä käsitelty myös sidosyksikköhankintoihin liittyviä kysymyksiä
 - Toimintasuosituksessa lisäksi asiaa mm. työvoimaviranomaisten yhteistyöstä sekä ylläalueellisista hankinnoista
- Hankinnat-työryhmän kaikki toimintasuositukset löytyvät alla olevasta linkistä
 - <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/tyollisyys/TE-palvelut-2024-uudistus/hankinnat>

Kiitos !

Tarja Krakau

tarja.krakau@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

www.kommunforbundet.fi

TE-palvelut 2024

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Omaehtoinen kotoutumiskoulutus koulutusjärjestelmässä

Annika Bussman

13.5.2024

Kotoutumiskoulutukset vapaan sivistystyön oppilaitoksissa 1/3

- Maksutonta luku- ja kirjoitustaidon koulutusta ja kotoutumiskoulutusta (eli koulutusta, jossa noudatetaan aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai Opetushallituksen laatimaa vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia) **voivat toteuttaa kansanopistot, kansalaisopistot, kesäyliopistot ja opintokeskukset**
- Kaikilla näillä vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoilla on mahdollisuus toteuttaa tätä koulutusta. Käytännössä tällä hetkellä sitä järjestää n.60 % kansanopistoista, 35 % kansalaisopistoista, 4 kesäyliopistoa ja 4 opintokeskusta
- Ruotsinkieliset kansanopistot ovat merkittäviä ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen toteuttajia. Myös muutamat kansalaisopistot toteuttavat tätä ruotsinkielistä koulutusta.

Kotoutumiskoulutukset vapaan sivistystyön oppilaitoksissa 2/3

- Nykyisellään maksuton koulutusmahdollisuus ja siihen liittyvä oppilaitosten saama sadan prosentin valtionosuus on sidottu kotoutumissuunnitelman kestoon
- Parhaillaan valmistellaan muutosta vapaan sivistystyön lakiin
- Mikäli eduskunta hyväksyy valmisteilla olevan lakimuutoksen:
 - Koulutuksen kohderyhmäksi määritellään maahanmuuttaja (maahanmuuttaja, jolla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity ulkomaalaislain mukaisesti tai siten kuin Pohjoismaiden välillä väestön rekisteröinnistä on sovittu)
 - Koulutuksessa tulee noudattaa opetussuunnitelman perusteita tai opetussuunnitelmasuosittelusta (Edellytyksenä on, että koulutuksessa noudatetaan kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 26 §:n 4 momentissa tarkoitettuja aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai 26 §:n 5 momentin 1 kohdassa tarkoitettua Opetushallituksen laatimaa vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosittelusta.)

Kotoutumiskoulutukset vapaan sivistystyön oppilaitoksissa 3/3

- Tälle koulutukselle on varattu budjettiin määräraha, joka jaetaan rahoitusjärjestelmässä jälkikäteen suoritoteuman perusteella.
- Vuotuinen määräraha on ollut 11,83 milj. euroa. Vuodesta 2025 lukien vuotuinen määräraha nousee 16,83 milj. euroon. Tämän lisäksi vuodelle 2025 on kehyksissä varattu tilapäistä rahoitusta 3 milj. euroa Ukrainasta tulleiden koulutukseen ja 1 milj. euroa ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen lisäämiseen. Näin ollen vuoden 2025 määräraha on 20,83 milj. euroa

Aikuisten perusopetus 1/2

- Kunta voi omalla päätöksellään järjestää aikuisten perusopetusta. Yksityisillä aikuisten perusopetuksen järjestäjillä, esim. kansanopistoilla, on valtioneuvoston myöntämä aikuisten perusopetuksen järjestämislupa.
- Aikuisten perusopetus on tarkoitettu nuorille aikuisille, joilta puuttuu Suomen peruskoulua vastaava aikaisempi koulutus
- Pääasiassa alle 25 (-30)- vuotiaille, mutta, koulutuksella ei ole virallista yläikärajaa
- Ehdoton edellytys on kuitenkin henkilön pohjakoulutus. Aikuisten perusopetukseen ei voi ohjata henkilöitä joilla on Suomen peruskoulua vastaava päättötodistus tai sitä korkeampi koulutus aikaisemmin suoritettuna (poikkeus oppivelvollisten kohdalla)

Aikuisten perusopetus 2/2

- Aikuisten perusopetus on **kokonaisuus**, jossa koulutustarjonta on jakautunut kahteen vaiheeseen: alkuvaiheeseen, johon tarvittaessa voi sisällyttää lukutaitovaiheen, ja päättövaiheeseen
- Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, johon kirjataan hänelle suunnitellut kurssit. Kursseja poimitaan opiskelijan tarpeen mukaan rinnakkain kaikista vaiheista, eli vaiheet eivät ole erillisiä, vaan niistä poimitaan opiskelijalle tarvittavat kurssit.
- Oppilaitosten rahoitus perustuu suoritettujen kurssien määrään. Hylätyn arvosanan saaneen kurssin uudelleen suorittamisesta maksetaan myös sama rahoitus edellyttäen, että opiskelija on osallistunut kurssin opetukseen uudestaan.
- Aikuisten perusopetuksella ei ole määrärahakattoa, vaan kaikki suoritettut kurssit tulevat rahoitetuiksi

Kiitos

TE-palvelut 2024

Terveiset kotoutumisen palveluiden suunnittelusta 13.5.2024

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue

JÄMSÄ

Tavoitetila 1.1.2025

- Kunnat ovat valmiita tarjoamaan laajennetun vastuun mukaiset kotoutumisen palvelut
- Kotoutumiskoulutuksia on saatavilla
- Jonotusaika kotoutumiskoulutuksiin on mahdollisimman lyhyt
- Kotoutumiskoulutukset ovat saavutettavia ja toteutusmuoto on sellainen, että koulutuksen tavoitteet toteutuvat (esimerkiksi suomen kielessä saavutetaan toimiva peruskielitaito B1.1)

Tunnistettut haasteet

- Kotoutumiskoulutukset ovat KOTO24-lakiuudistuksen myötä kiireellinen asia saada kuntoon
- Haasteet ELY:n kilpailutukseen pohjautuvassa kotoutumiskoulutusten järjestämisen mallissa reuna-alueilla
 - Välillä ryhmiä on vaikea saada koottua opiskelijoiden vähyyden vuoksi
 - Kun koulutukseentulijoita on paljon, priorisoidaan ryhmien käynnistämisessä helposti keskuskaupungin aluetta, jossa opetusryhmät ovat myös edullisempia
 - Asiakaskunnan ei ole helppo liikkua keskuskaupunkiin koulutuksiin ja toisaalta suuri osa asiakaskunnasta ei hyödy verkkokoulutuksista
 - Tällä hetkellä jonotustilanne on kestämaton lakiuudistusten tavoitteiden valossa
- KOTO24-uudistuksen myötä kunnilla uusia mahdollisuuksia tuotantotapojen ja kotoutumiskoulutusten järjestämisen mallin osalta
- **Selvitetään, onko mahdollista löytää paikallisia ratkaisuita kotoutumiskoulutusten järjestämiseen niin, että pystytään vastaamaan TE24-uudistuksen ja KOTO24-uudistuksen tavoitteisiin**

Tunnistettut tarpeet

- Jatkossa **kunnilla** vastuu kotoutumiskoulutusten järjestämisestä myös työvoiman ulkopuolella oleville ja työssä oleville
- **Työvoimaviranomaisella** vastuu kotoutumiskoulutusten järjestämisestä työnhakijoille
- Reuna-alueilla ei todennäköisesti saada käyntiin tasoryhmiä ja koulutuksia eri asiakasryhmille. Sisällöt ovat muuten samat, mutta työnhakijoilla koulutukseen sisältyy työelämään liittyvää sisältöä.
- Reuna-alueilla asiakaskunta on pääsääntöisesti sellaista, joka hyötyy (hitaasta) lähikoulutuksesta, korkeakoulutetut kotoutuja-asiakkaat hakeutuvat yleensä keskuskaupunkeihin.
- Tunnistettu lisäksi pienten kuntien osalta tarve mahdollistaa osallistuminen myös hybridinä: asiakas voisi mennä Toivakkatalolle ja osallistua sieltä kotoutumisenohjaajan tukemana koulutukseen, joka järjestetään jostain muualta käsin SEKÄ tarve kulkea koulukyydeillä Multialta Keuruulle kotoutumiskoulutukseen, jos julkista liikennettä ei ole saatavilla
- **Kotoutumiskoulutusten järjestelyissä onnistuminen on kunnan lakisääteinen velvollisuus ja elinvoimateko**
- **Miten mahdollistetaan se, että sekä työnhakija-asiakkaat että työvoiman ulkopuolella olevat ja työssä käyvät asiakkaat voivat osallistua samoihin koulutuksiin? Voidaanko tukeutua kuntien paikallisiin ratkaisuihin?**
- **Millaista sopimuksellisuutta tarvitaan, että sopijakunta voi järjestää kotoutumiskoulutukset paikallisesti ja ratkaista asian joustavasti kaikkien asiakkaiden kannalta vahvistaen esimerkiksi opistojen tai lukion tarjontaa?**

Mitä pitää tapahtua vuoden 2024 aikana?

- Alueellisessa työpajassa kootaan alueen palvelutarve, toimivat käytänteet ja kehitetään palveluita
 - Arvioidaan, kuinka paljon kotoutumiskoulutuksen tarvitsijoita on ensi vuodelle
 - Arvioidaan, kuinka paljon on sellaisia, joilla kotoutumisaika on loppunut ja jotka mahdollisesti silti tarvitsevat kielenopetusta
 - Tunnistetaan toimivan kotoutumiskoulutuksen käytänteitä ja laatukriteereitä
 - Ideoidaan uusia toteutustapoja
- Keskustelu kuntien ja palveluntarjoajien kanssa
 - **SELVITYS: Kotoutumiskoulutuksen järjestämisen perusteet Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella**
 - Tunnistetaan potentiaaliset palveluntarjoajat ja tuotantomallit
- **Kesään mennessä:** Esitys tuotantomalleista
- **Syksyllä:** Sopimukset, koulutusten suunnittelu ja järjestelyt

SELVITYS: Kotoutumiskoulutuksen järjestämisen perusteet Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella

Rajaukset

- Kunnan lakisäätiset kotoutumisen palvelut
 - Rajaukset kunnan oman työn ja työllisyysalueelle kuuluvan työn osalta
- Millaisia muita koulutuspalveluita kotoutujille tarjotaan
 - Oppivelvollisuuden piirissä olevat
 - Aikuisten perusopetus
 - Lukutaitokoulutus
 - Perusvaihe
 - Päätösvaihe

Käsitteet, toimijat ja arkkitehtuurit, linkit

- Aiheeseen liittyvät käsitteet
- Viite- ja toiminta-arkkitehtuurit
 - Kotoutumisen edistäminen kunnassa
 - Kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättöttestaus, toiminta-arkkitehtuuri, prosessien välinen vuorovaikutus
- Linkit mm. kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelma

Työvoimakoulutuksena tarjottavana kotoutumiskoulutus

- Perusteet palvelusta ja palvelusisällöstä koulutuksen järjestäjälle
- Alueen omat laatukriteerit
 - Pohjalla kokemustieto ja käytännön huomiot opetuksen järjestämisestä – kootaan työpajassa
 - Ehdotuksia käytännön toteutuksiin

- Toteutettiin selvitys n. 10 sivua ja esittely hybriditilaisuudessa 29.4.2024
- Kaikki kunnat ja toimijat saivat kiinni tilanteesta
- Päästään etenemään seuraavassa neuvotteluvaiheessa suoraviivaisesti
- Huomioita: järjestelyjen joustavuuden riskinä se, että opettaja joutuu joustamaan. Toisaalta tämän tukemiseksi voitaisiin ryhmässä pitää 2 opettajaa/ohjaajaa.

Kotoutumiskoulutusten rahoituksesta

Suomea toisena kielenä opetetaan aikuisille maahanmuuttajille mm. työvoimapoliittisena kotoutumiskoulutuksena, aikuislukioissa, työväenopistoissa ja kolmannella sektorilla. Kullakin koulutusmuodolla on omat pätevyysvaatimuksensa. Työvoimapoliittisen kotoutumiskoulutuksen suomen kielen kouluttajille ei ole virallisia pätevyysvaatimuksia.

KOTOUTUMISKOULUTUSTEN RAHOITUS

Mahdollinen muu rahoitus
(vapaa sivistystyö)

Laskennallinen korvaus

Valtionosuus työvoimapolitiikkaan

Kunta päättää, miten laskennallinen korvaus ohjautuu kunnan talousarviossa

Työllisyysalue laskuttaa kotoutumiskoulutukset kunnilta aiheuttamisperusteella.

Kunnan talousarvio

Työllisyysalueen talousarvio

Kotoutumiskoulutuksen järjestäjänä on sopijakunta

Kotoutumiskoulutus

- työvoimakoulutus (tarvitaan sopimuksellisuutta kuntien välillä)
- omaehtoinen opiskelu
- lukutaitokoulutus

Muut kotoutuja-asiakkaat

(kotivanhemmat, työssä olevat, eläkeläiset)

Työnhakija-kotoutuja-asiakkaat

Kuinka mahdollistetaan se, että kotoutuja-asiakkaat pääsisivät osallistumaan samoihin kotoutumiskoulutuksiin?
Sopimukset? Vakuutukset?
Sisällöt, järjestelyt ja eriyttäminen?
Kuinka raha liikkuu?

Kotoutumiskoulutusten järjestäjänä on vastuukunta

Kotoutumiskoulutus
- työvoimakoulutus

JÄMSÄ

Kiitos!

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue

Satu Soutolahti

Vastuuvalmistelija

satu.soutolahti@jamsa.fi

044 9018420

TE-palvelut 2024

Tulevat tilaisuudet

- **28.5.2024 klo 10-12** Työllisyystiistai-lähetys
- **Kuntaliiton TE24-aluekierros käynnistyy toukokuussa**
- **TE24 -aluekierroksen päivämäärät:**
 - **21.5.2024** Seinäjoki
 - **5.6.2024** Vaasa
 - **11.6.2024** Mikkeli
 - **18.6.2024** Lahti
 - **12.8.2024** Helsinki
 - **13.8.2024** Tampere
 - **21.8.2024** Jyväskylä
 - **27.8.2024** Rovaniemi
 - **28.8.2024** Oulu
 - **3.9.2024** Turku
 - **10.9.2024** Kuopio
 - **11.9.2024** Kajaani